

Asylmottak i Norge

Systemer, prinsipper og erfaringer

Dato 28.02.2007

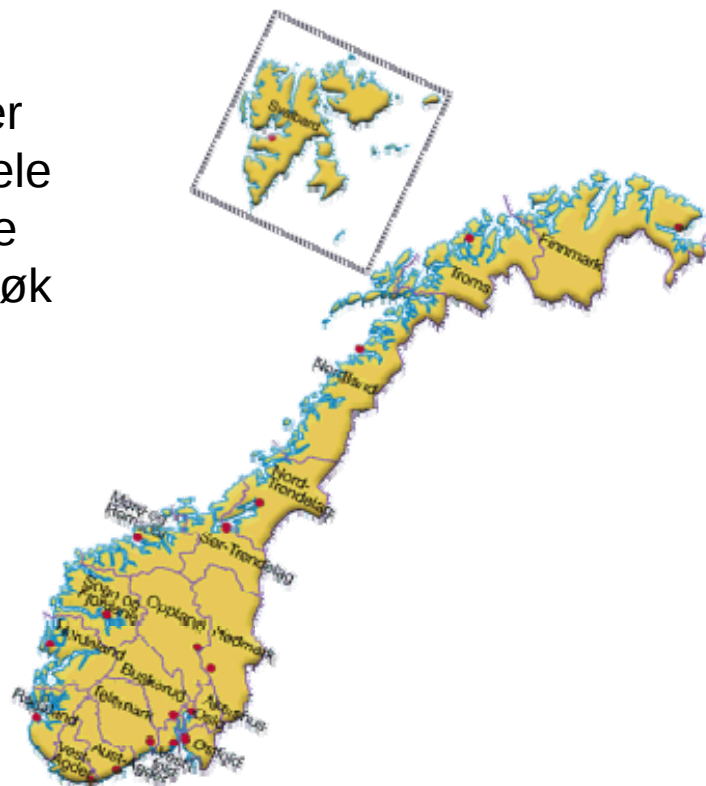
Svein Erik Bersås
avdelingsdirektør

Asylmottak - stikkord

- Norge har ansvar for å tilby asylsøkere som kommer til landet plass i et mottak mens de venter på svar på asylsøknaden sin.
- Mottaksplassen som tilbys er et *frivillig botilbud* til asylsøkere som kommer til Norge
- Det er derfor utviklet et *fleksibelt mottaksapparat*, som kan håndtere et *varierende antall* asylsøkere og flyktninger.

Hele Norge-strategien

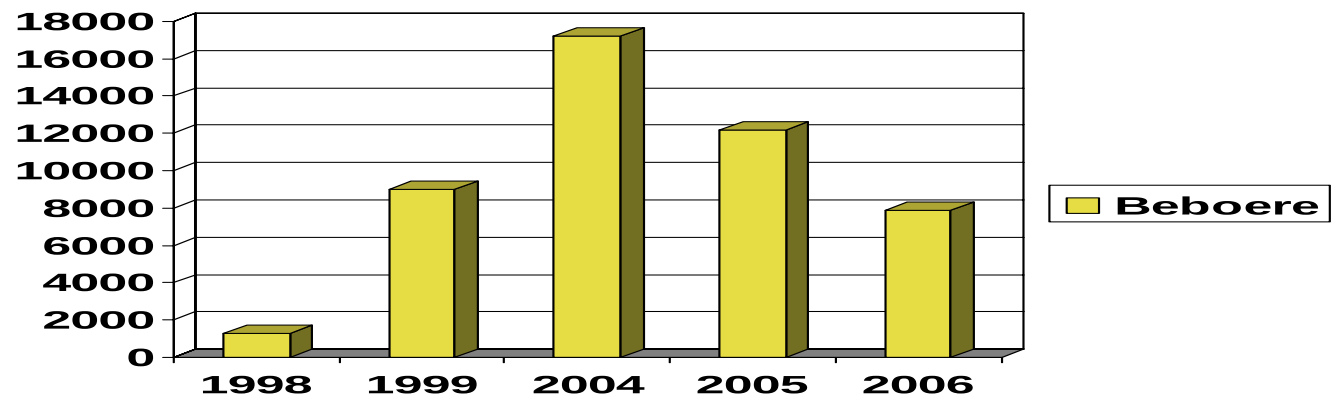
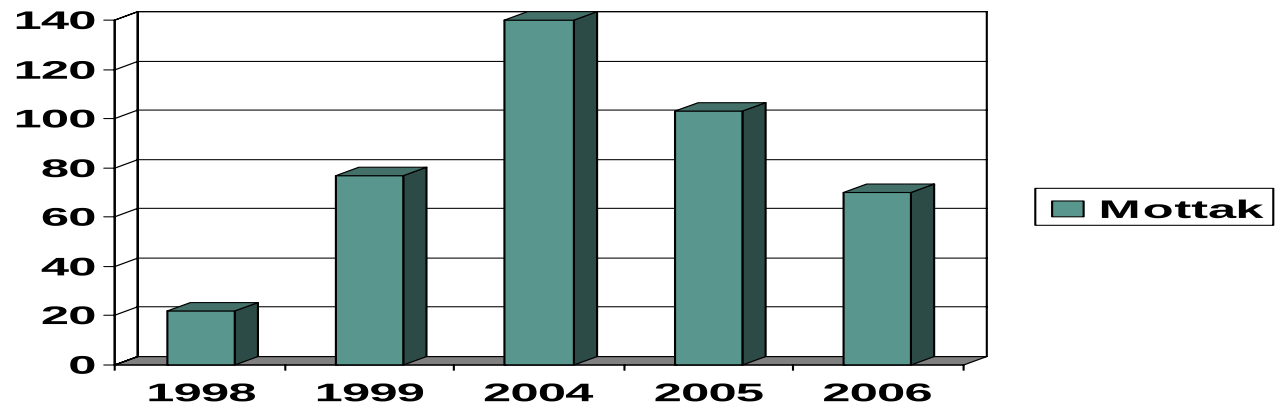
Ordinære
asylmottak er
spredt over hele
landet i både
land- og bystrøk

UDI har seks
regionkontorer
etablerer, styrer og
kontrollerer
asylmottakene

Mottak i tall: Utvikling de siste årene

- 70 mottak med 7883 beboere (per 21.08.06)
- Av disse venter ca 1140 på bosetting

Asylmottak – stikkord forts.

- UDI konkurranseutsetter drift av asylmottak
- Alle mottak drives enten av kommuner, frivillige organisasjoner eller private bedrifter som UDI inngår tidsbegrenset kontrakt med
- Kontraktenes varighet er vanligvis 3 år før driften konkurranseutsettes på nytt

Foto: Linda Reinholdtsen.

- **17 mottak med kommunal driftsoperatør**
- **42 mottak med privat driftsoperatør**
- **11 mottak med frivillig organisasjon som driftsoperatør**

Økonomiske ytelser

- Beboere i mottak som ikke selv har økonomiske midler, kan motta støtte etter Reglement for økonomisk hjelp til personer i statlig mottak
- En forutsetning for å få økonomisk hjelp er at asylsøkeren bor i et statlig mottak for asylsøkere.

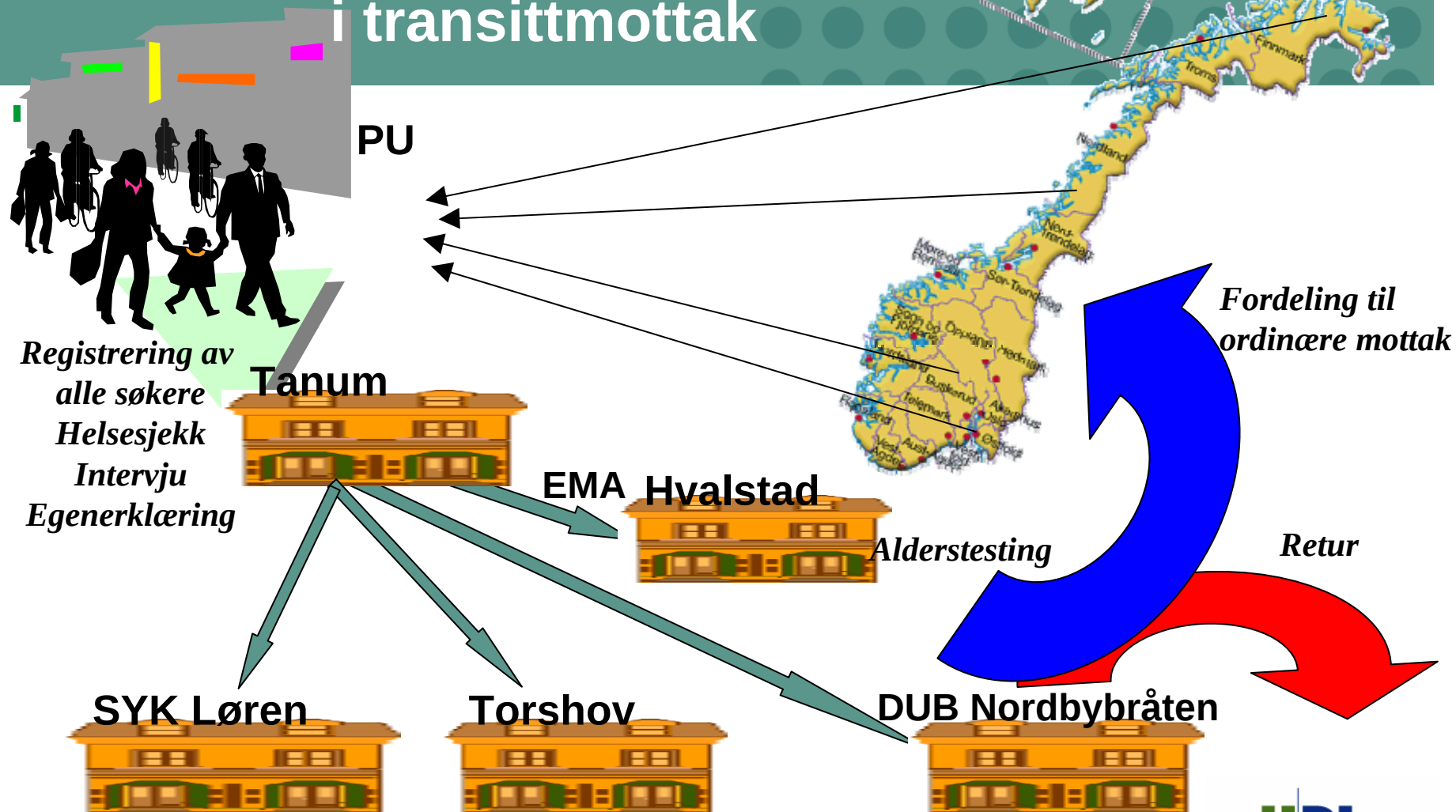

Standard

- Et mest mulig normalt bosted for personer i en unormal livssituasjon
- Den enkelte beboers behov og ressurser i fokus
- Nøktern materiell standard som skal ligge innenfor rammene i internasjonale konvensjoner og EUs direktiver
- Boligmasse i to hovedtyper:
 - Sentraliserte institusjoner
 - Desentraliserte løsninger

Innkvarteringssystemet i transittmottak

Spesialmottak og spesielle funksjoner i ordinære mottak

- Forsterkede avdelinger i ordinære mottak
 - 4 mottak med 80 plasser for personer som trenger ekstra oppfølging (Hobbøl, Leira, Setermoen, Dale)
- Vårli i Østfold: Separat mottak for de aller yngste (under 14 år)
- Avdelinger for enslig mindreårige i ordinære mottak
 - 5 avdelinger, sterkt reduserte ankomsttall
(Hvalstad i Asker, Lyng i Lyngdal, Dale i Sandnes, Leira i Levanger, Sjøvegan i Salangen)
 - Barnevernet skal inn med økt ansvar

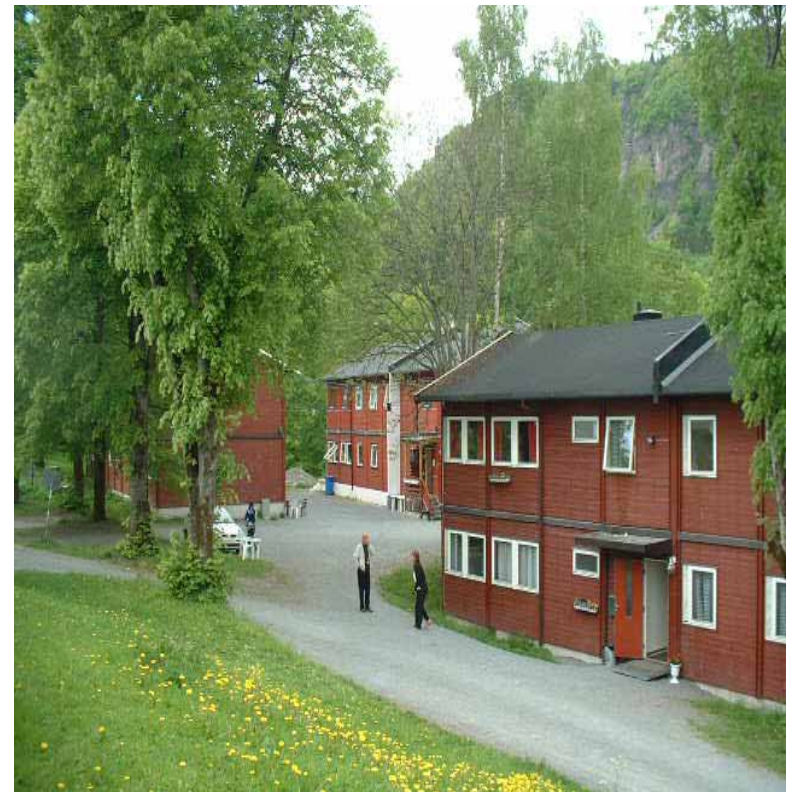
Eksempel på mottakstype - Tanum

- **Ankomsttransitt**
- Ligger i Bærum i landlige omgivelser i tettbygd strøk
- Kapasitet 205 faste plasser

Eksempel på mottakstype - Hvalstad

- **Delt transitt og ordinær avdeling for enslig mindreårige**
- Ligger i Asker i landlige omgivelser i tettbygd strøk
- Kapasitet 30 plasser transitt og 30 plasser ordinær EM-avdeling

Eksempel på mottakstype

- Løren transittmottak

- Ligger midt i Oslo tett mot andre boligblokker og sykehusblokker
- Kapasitet 185 faste plasser, 65 stykkpris
- Stor, gammel institusjonsbygning
- Tidligere bl.a sykehusavdeling, sykepleieskole, attføringsinstitutt

Eksempel på mottakstype

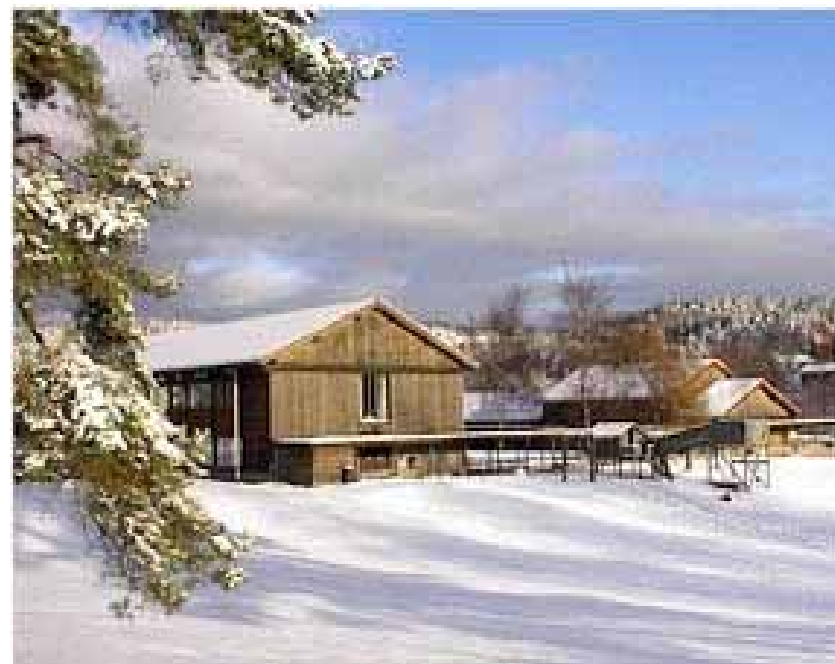
- Mange asylmottak består av campinghytter og andre fasiliteter i landlige strøk
- Slike løsninger mest aktuelle i situasjoner med større ankomster
- Eksempel evakueringen fra Makedonia av kosovo-albanere i 1999

Eksempel på mottakstype

- Birkelid

- **Ligger i Songdalen kommune på Sørlandet.**
- **Mottaket har plass til 130 beboere**
- **Åtte hus med enkeltrom, dobbeltrom og leiligheter.**

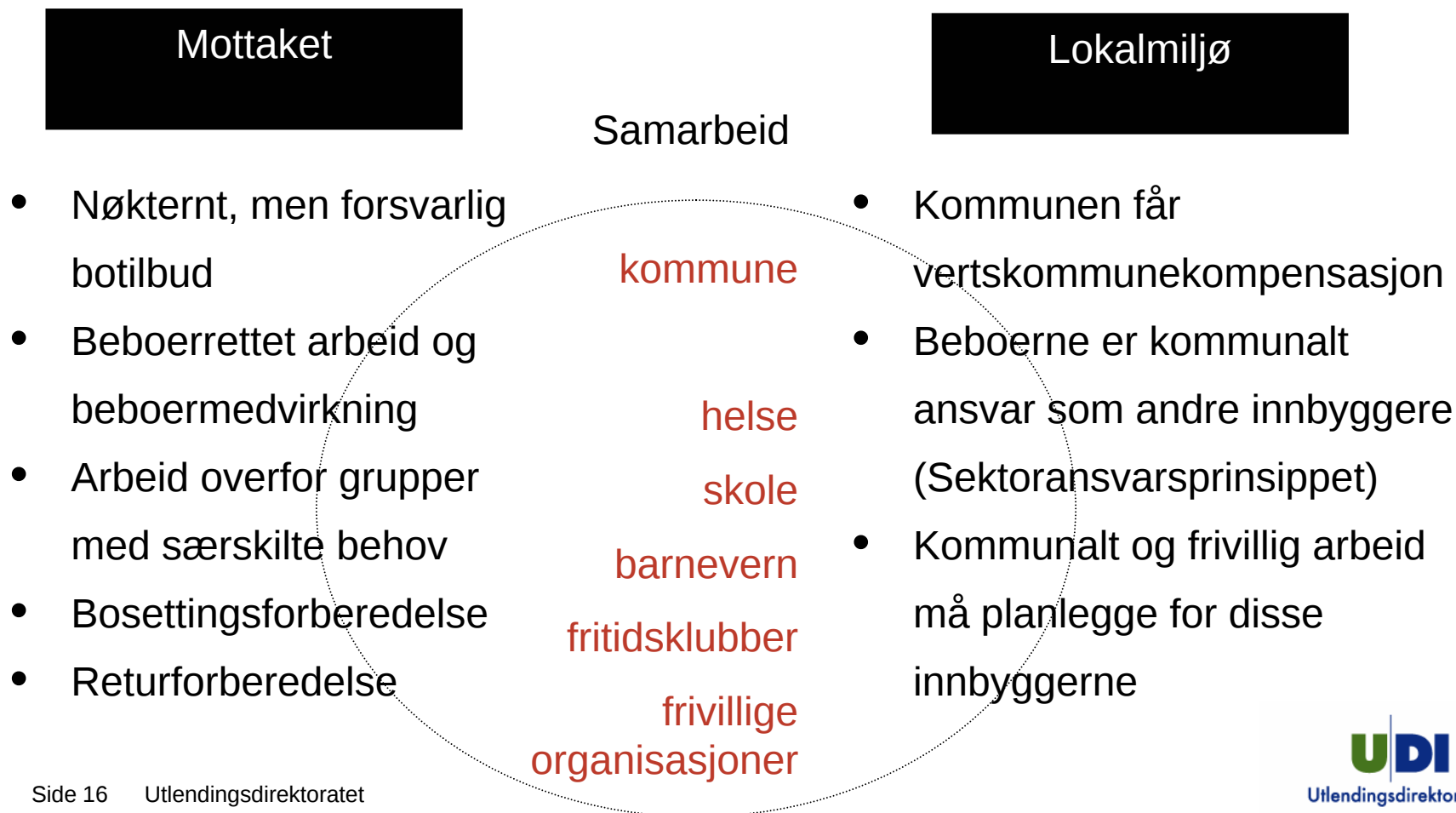
Eksempel på mottakstype - Bjørnebekk

- Tidligere institusjoner har ofte blitt benyttet som innkvartering
- Her fra Ås en tidligere sentral institusjon innen alkoholistbehandling
- Kommunen er driftsoperatør

Ordinære mottak

- bredt spekter av oppgaver lokalt

Hvem er de?

Faktatall for Veumalleen mottak

- et situasjonsbilde

• Antall plasser	130 pers.
• Antall beboere	117 pers.
• Antall med positivt vedtak	28 pers.
• Derav barn	5 barn
• Antall med bestemt kommune	20 pers.
• Antall som venter på kommune	8 pers.
• Antall i søkerprosess	71 pers.
• Antall barn i mottaket	30 barn
• Lengste botidover	4 år
• Gjennomsnittlig botid	1,0 år
• Antall land representert	12 land

SOMALIA, RUSSLAND, IRAK, NIGERIA, IRAN, EKS-YOUGUSLAVIA, AFGANISTAN,
ERITREA, SRI LANKA, ETIOPIA, SYRIA, RWANDA

- *STATUS PER 18.05.06*

Barn

- 2103 (pr 31.07.06) eller omlag hver fjerde beboer i mottak er barn.
- Viktig med god oppfølging med skole- og fritidstilbud og foreldre som er i stand til å ivareta sitt foreldreansvar
- UDI har foreslått at alle barn i mottak over 2 år får et tilbud om barnehageplass og ser dette som et viktig tiltak overfor denne barnegruppen.

Mottakene skal sikre at barn og ungdom tilbys strukturerte og målrettede tiltak som bidrar til en trygg og meningsfylt hverdag under mottaksoppholdet

Eksempel på mottakstype

- Dale Mottakssenter

- Ligger i Sandnes kommune, 7 km fra Sandnes sentrum i naturskjønne omgivelser. Dale Mottak har 160 faste plasser, Dalsnuten Mottak har 50 faste plasser og Dale Mottak for Enslige Mindreårige har 20 plasser.
- Egen forsterket avdeling på 20 plasser
- De tre mottakene har felles administrasjon og drives som et mottak. Mottakene har aktive beboergrupper som drive mange aktiviteter.

Desentraliserte mottak

- 40 mottak med desentraliserte løsninger
- Omfatter ca 3300 beboere
- Varierer
 - fra noen leiligheter knyttet til et sentralt asylmottak
 - til omfattende nett av hus/leiligheter med mottaksadministrasjon som et sentralt kontor
- Skaper en mer normal livssituasjon
- Skaper mer privat boforhold
- Kan virke isolerende

Desentraliserte mottak - Haugaland Mottakssenter

- Norges første fullstendig desentraliserte mottak, opprettet våren 1999 i Haugesund
- Det er kun kontorlokalene som vises på bildet. Beboerne bor spredt rundt omkring i byen i hus og leiligheter.
- Totalt 240 plasser med 8,5 årsverk, i tillegg helsesøster ansatt av kommunen med kontor på mottaket og på helsestasjon i kommunen.

Eksempel på mottakstype

- Arna Mottakssenter

- Ligger i Ytre Arna, 20 kilometer nord for Bergen sentrum.
- Delvis desentralisert og består av en hovedbygning og 17 omkringliggende leiligheter.
- Arna Mottakssenter har kapasitet til å huse 120 beboere.

Desentraliserte mottak

- Sarpsborg mottakssenter

- Desentralisert mottak med plass til 160 beboere.
- Hybelhus i sentrum hvor det er plass til 42 enslige.
- Familiene med barn bor i leiligheter rundt om i Sarpsborg området.

Asylmottak i lokalmiljøet

- Lokalbefolkning støtter ofte mottakene og beboerne
- Samtidig er ofte asylmottak omstridt
- Flyktningsstrømmen avgjør
- Staten etablerer og nedlegger ut fra dette behovet
- Fører ofte til konfrontasjon mellom nasjonale og lokale interesser

Evjemoen

– et mislykket forsøk på etablering

- Prosjektrapport 29/2002: **"Århundrets sak på Evje"**
 - Hvordan kan etableringen av en ventetransitt påvirke lokalmiljøet?
- **Dag og Tid nr. 40, laurdag 6. oktober 2001**

Asylpolitikk: Flukt som bygdenæring

Når Forsvaret legg ned Evjemoen i januar, kan Evje og Hornnes velja mellom fråflytting eller tilflytting av 1000 asylsøkjjarar. For ein kommune med 3000 fastbuande, kan det opplevast som eit val som mellom vondt og verre.

Tapet av rekruttskulen råkar mange fleire enn dei beinveges tilsette på Evjemoen.

Forsvaret har vore hjørnestein i næringslivet og største kjøparen av varer og tenester frå lokale leverandørar. Omstillingskommunen har leita desperat etter alternativ, og no har han fått eit – frå UDI: Evjemoen kan bli transittleir for opptil tusen asylsøkjjarar. Og slakteri.

Klipp fra Sogndal avis 19. september 2006:

Ny runde om asylmottaket

SOGNDAL: Drifta av Sogndal statlege asylmottak er igjen lyst ut for konkurranse.

NY RUNDE: Lopex ynskjer å halda fram med dei same tilsette som i dag, med mottaksleiar Hanne Lund Solbakken i spissen. (Arkivfoto)

Lopex Mottak AS, som har drive mottaket sidan starten, tek sikte på å driva vidare.

Ifølgje dagleg leiar Hroar Espeland er Utlendingsdirektoratet for lengst informert om at Lopex kjem til å senda inn tilbod på vidare drift.

Råmene for mottaket er 150 plassar, avtalen er treårig og den nye avtalen skal setjast i verk frå 1. januar 2007.

"Dersom Lopex Mottak AS vinn konkurransen vil drifta halda fram slik den er i dag.

Mottaket vil vera desentralisert med kontor i Sogndal sentrum. Vi vil halda fram med dei same tilsette som i dag", heiter det i eit brev frå Lopex til Sogndal kommune. Der går det fram at Lopex også tek sikte på å vidareføra det gode samarbeidet dei har og har hatt med Sogndal kommune.

Skulle Lopex ikkje nå fram, vil mottaket i Sogndal bli lagt ned frå årsskiftet, og minst fire arbeidsplassar vil forsvinna.

Stor interesse for frivillig innsats i mottak

Fra hjemmesiden til Norsk folkehjelp

- **8. september 2006:**
- **På Løren mottak i Oslo ble Norsk Folkehjelps kampanje for frivillig innsats i asylmottak sparket i gang i går. Omtrent 30 frivillige hadde møtt opp på informasjonsmøte.**
- På møtet så deltakerne på muligheter for frivillig engasjement, fikk informasjon om Norsk Folkehjelps arbeid med flyktninger og fikk presentert beboernes tanker om hvilke tilbud som kan være aktuelle. - Planen er å danne grupper der frivillige utenfra og beboere ved Norsk Folkehjelps mottak kan samarbeide om aktiviteter og tilbud.